

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. להנחות את שר הפנים לתת רישיון לישיבה ועבודה בישראל לבני/בנות זוג של עובדים זרים מומחים בהייטק המשתכרים פעמיים שכר ממוצע במשק לפחות, ולבני/בנות הזוג של מנהלים בחברות הייטק (להלן: מומחה זר בהייטק), והמועסקים בישראל כדין על ידי חברה המופיעה ברשימה שהעביר מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה במכתב למנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה ביום ה-29 ליוני 2016 (כ"ג סיוון תשע"ו) וכפי שתעודכן מעת לעת בהתאם לנוהל שיגובש בנושא על ידי משרד הכלכלה והתעשייה בהתייעצות עם רשות האוכלוסין וההגירה ומשרד האוצר. הרישיון שיינתן לבן/בת הזוג של מומחה זר בהייטק יאפשר עבודה אצל כל מעסיק בישראל, ללא הדרישה לשכר השווה לפעמיים שכר ממוצע לפחות.
2. להנחות את שר הפנים לקבוע בתקנות, בכפוף לסמכות הנתונה לו על פי סעיף 2 (ג) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, וסעיף 1(ג) לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991, כי מעסיק של בן/בת זוג של מומחה זר בהייטק בעל רישיון עבודה בתוקף, יהא פטור מקבלת היתר העסקה כקבוע בסעיף 1(ג)א לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 לצורך העסקת בן/בת הזוג כאמור, ובתנאי כי אין למומחה זר בהייטק או בן/בת זוגו כוונה להשתקע בישראל ובהיעדר מניעה אחרת.
3. תוקפה של החלטה זו יהיה לשנה מיום קבלתה, ושר הפנים רשאי להאריכה בהסכמה עם שר הכלכלה והתעשייה ושר האוצר. קבלת החלטה בעניין תבוסס על המלצות של צוות בין משרדיבראשות משרד הכלכלה והתעשייה ובהשתתפות של נציגים מרשות האוכלוסין וההגירה ומשרד האוצר. המלצת הצוות תתייחס גם לתקופת ההארכה של החלטה זו. פקיעת תוקף ההחלטה לא תפגע בתוקף רישיון ישיבה ועבודה שניתן לפיה, קודם תום תוקפה.
4. להנחות את מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה ומנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה למנות צוות בין משרדי שיגבש תוך 30 יום את המתווה ליישום החלטה זו, לרבות קביעת הנתונים הנדרשים לאיסוף לשם בחינת השלכות יישום החלטה זו בתום תוקפה וכתשתית לדיון בהארכתה.

דברי הסבר

תעשיית ההייטק מהווה מנוע צמיחה משמעותי של המשק הישראלי, ומביאה לידי ביטוי את תרונה היחסי, מתוקף היותה מבוססת על כוח אדם מיומן וחדשני. בשנים האחרונות, עלו אינדיקציות רבות למחסור בכוח אדם מיומן בתעשייה, בדגש על מהנדסים ואנשי מחקר ופיתוח, מחסור אשר לו עלולות להיות השלכות חריפות על המשק הישראלי. לאחר שממשלת ישראל אימצה את עיקרי מסקנותיו של צוות בראשות המועצה הלאומית לכלכלה אשר עסק במחסור זה, מונתה ועדת היגוי בין-משרדית בראשות הממונה על התעסוקה לצורך גיבוש כלי מדיניות פרטניים להגדלת היצע כוח האדם עתיר הידע בישראל.

ועדה זו הגישה המלצותיה לשר הכלכלה באוגוסט 2014, ובהמשך לה התקבלה החלטת ממשלה מס' 147 מיום 28.6.2015 בנושא "קידום הסוגיה האסטרטגית 'טיפול ומיצוי ההון האנושי' כנגזרת מהערכת המצב האסטרטגית כלכלית-חברתית לממשלה". ההחלטה קבעה כי לשם הטיפול במחסור בטווח הארוך, על שר החינוך לגבש תכנית להגדלת מספר הבוגרים בעלי תעודת בגרות "איכותית", תוך מתן דגש על בוגרים בעלי 5 יח"ל במתמטיקה. במקביל, קבעה החלטת הממשלה כי יש להקים צוות היגוי בראשות הממונה על התעסוקה והמדען הראשי במשרד הכלכלה והתעשייה, ובשותפות נציגי משרד האוצר, מל"ג-ות"ת והמועצה הלאומית לכלכלה (להלן: "צוות ההיגוי") אשר יפעל ליישום תכניות ופעולות בטווח הבינוני-קצר לשם הגדלת היצע כוח האדם עתיר הידע הנדרש לתעשיית ההייטק. כמו כן, לפי ההחלטה על הצוות לדוות אחת לחצי שנה לצוות ניהול אסטרטגיה (מנכ"ל משרד ראה"מ, מנכ"ל משרד האוצר, ראש אגף תקציבים באוצר וראש המועצה הלאומית לכלכלה) וכן נקבע כי על שר הכלכלה והתעשייה להקים פורום היועצות עם מעסיקים וגורמים רלוונטיים נוספים בתחום התעשייה עתירת הידע, במטרה לקדם טיפול רב מערכתי במחסור הקיים והעתידי בכוח אדם הנדרש לתעשייה.

כחלק מהמאמצים בתחום, אחד הפתרונות המוצעים לטווח קצר הוא מתן תמיכה וסיוע למומחים זרים המגיעים לעבוד בתחום ההייטק. עובדים זרים מומחים לחברות הייטק נכללים כיום תחת נוהל מתן האשרות הכללי, הרלוונטי לכל סוגי המומחים, ללא התייחסות ייחודית לצרכי הענף. על פי הנוהל הקיים אין אפשרות להעסיק בני/בנות זוג של עובדים זרים מומחים בארץ אלא אם כן הם עומדים בתנאי העסקה של עובדים זרים מומחים בעצמם. החלטה זו משנה נוהל זה ובכך מתירה את אחד מהחסמים המונעים ממומחים זרים להגיע לעבוד בארץ בענפי ההייטק.

בשל ההשלכות האפשריות של החלטה זו, נקבע כי יש לתחומה ראשית לתקופה של שנה, וזאת על מנת לאפשר בחינת השלכותיה והשפעותיה. לשם כך, קובעת ההחלטה כי צוות משותף למשרד הכלכלה והתעשייה, רשות האוכלוסין וההגירה ומשרד האוצר יגבש את המתווה ליישום החלטה זו הן באשר לאופן קבלת הרישיון לעבודה על ידי בן הזוג כאמור, והן ביחס לתשתית הנתונים הנדרשת לאיסוף בעת היישום. כך שנתונים אלו יוכלו לשמש את השרים טרם קבלת החלטתם באשר להארכת תוקפה של החלטה זו.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

החלטה צפויה להקל על מצוקת כוח האדם המיומן בהייטק בטווח הקצר על ידי הסרת חסם המקשה על הבאת מומחים זרים לתחום ההייטק. גידול בכמות ואיכות המומחים הזרים בהייטק חשובה על מנת לשמור על יתרונה היחסי של ישראל בתחום ההייטק המהווה כיום אחד ממנועי הצמיחה העיקריים של המשק הישראלי.

תקציב

לא נדרש

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר - תומך

שר הפנים – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 2445 מיום 15.8.2004:

החלטה מס' 4617 מיום 29.12.2005

החלטה מס' 3021(עז/1) מיום 06.01.2005

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב בקובץ נפרד

סיווגים

סיווג ראשי: ביצועי

תחום מעולה עיקרי: נושאים אזרחיים

מוגש על ידי ראש הממשלה ושר הכלכלה והתעשייה

כ"א בתמוז התשע"ו
27 ביולי 2016

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: הסדרת העסקתם של בני/בנות זוג של עובדים זרים מומחים בתחום ההיי-טק בישראל.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

במצב המשפטי הנוכחי הסדרת כניסתם של עובדים זרים מומחים כפופה להחלטת ממשלה 3021 מיום 6.1.2005, שקובעת כי במכסת ההיתרים שניתנת לצורך העסקת עובדים זרים בענפים השונים לא יכללו מומחים, ששכרם אינו נופל מפעמיים השכר הממוצע במשק, ושהם בעלי מומחיות שאינה מצויה בישראל, וכן מנהלים ומנהלים בכירים מטעם תאגידים זרים ובינלאומיים, כמשמעות מונחים אלו בהסכמי GATS, על פי המלצת האגף לסחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה.

החלטת ממשלה 3021 כאמור אינה מבחינה בין מומחים מסוגים שונים, ובהתאמה היא גם אינה מבחינה בין עובדים זרים מומחים בתחום ההייטק, ואינה מציעה פתרונות ייחודיים לאוכלוסייה זו.

כחלק ממאמצי הממשלה להגדלת היצע כוח האדם עתיר הידע בישראל, בפרט בתחום ההייטק, מבקשת הצעת המחליטים להעניק פתרונות לטווח קצר, שמהותם תמיכה וסיוע למומחים זרים המגיעים לעבוד בישראל בתחום ההייטק. צוות בין משרדי שביקש למפות את הקשיים שכרוכים בהגעתם של מומחים כאמור, הגיע למסקנה כי חלק מן הקושי של הגעת המומחים לישראל כרוך בעובדה שבני/בנות הזוג שלהם אינם רשאים לעבוד בישראל, אלא אם בני/בנות הזוג עומדים בתנאי העסקה של מומחים זרים בעצמם.

לאור האמור המליץ הצוות הבין משרדי כי על מנת להסיר את החסם הכרוך בהיעדר האפשרות של בני/בנות הזוג לעבוד בישראל, יינתן למעסיקים של בני/בנות הזוג של עובדים זרים מומחים בהייטק, המשתכרים פעמיים מהשכר הממוצע במשק לפחות, ומעסיקיהם של בני/בנות הזוג של עובדים זרים מומחים שהם מנהלים בחברות הייטק, והמועסקים על ידי חברה המופיעה ברשימה שהעביר מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה במכתבו למנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה מיום ה-29 ליוני 2016, וכפי שתעודכן מעת לעת בהתאם לנוהל שיגובש בנושא על ידי משרד הכלכלה והתעשייה בהתייעצות עם רשות האוכלוסין וההגירה (בהחלטה זו – "מומחים בהייטק"), פטור מחיתר העסקה לפי סעיף 1(א) לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 (בהחלטה זו – "חוק עובדים זרים").

הצעת המחליטים כי על שר הפנים לעשות שימוש בסמכות הנתונה לו בסעיף 1(ג) לחוק עובדים זרים, ובסעיף 2(ג) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (בהחלטה זו – "חוק הכניסה לישראל"), ולפעול לתיקון תקנות הכניסה לישראל (פטור מחיתר למתן אשרה ורישיון ישיבה לסוגי עובדים זרים), התשע"ג-2013, כך שמעסיקים של בני/בנות זוג של מומחים בהייטק, ומעסיקים של בני/בנות זוג של מנהלים בחברות אלו, יהיו פטורים מחיתר העסקה לפי סעיף 1(א) לחוק עובדים זרים, במידה ויוכח כי למומחים בהייטק ולבני/בנות זוגם אין כוונה להשתקע בישראל.

בנוסף, ובמטרה לאפשר לבני/בנות זוג של מומחים ומנהלים בהייטק לעבוד בישראל, מוצע ששר הפנים יפעל על פי הסמכות הנתונה לו בסעיף 2(א)(2) לחוק הכניסה לישראל, וייתן לבני/בנות הזוג כאמור רישיון עבודה מסוג ב/1 לתקופה שבה בני הזוג שלהם מתגוררים בישראל לצורך עבודתם בהייטק.

לצורך בחינת המתווה מוצע כי תוקפה של החלטת הממשלה ייקבע לתקופה של שנה, וכי שר הפנים יוכל להאריך את תוקפה בהסכמת שר הכלכלה והתעשייה. בחתום לכך יש לקבוע כי התיקון לתקנות הכניסה לישראל (פטור מהיתר למתן אשרה ורישיון ישיבה לסוגי עובדים זרים), תשע"ג-2013, ייקבע כהוראת שעה, וכי מתן היתרי העבודה לפי סעיף 2(א)(2) לחוק הכניסה לישראל יינתנו בשלב ראשון לשנה בלבד.

יושם אל לב כי הפטור מהיתר העסקה המתבקש במסגרת הצעת המחליטים פוטר את מעסיקיהם של בני/בנות הזוג של המומחים בהייטק ומנהלי החברות מהיתר העסקה, וכן מתשלום אגרות הנדרשות ממי שמבקש להעסיק עובדים זרים, אולם הפטור כאמור אינו פוטר את מעסיקיהם של בני/בנות הזוג כאמור מיתר ההוראות הקבועות בחוק עובדים זרים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

1. נכון לחיום הפטור מהיתר העסקה המפורט בהחלטת הממשלה צפוי לחול בשלב זה רק על חברות ההייטק שמופיעות ברשימה שכלולית למכתב של מנכ"ל משרד הכלכלה למנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה מיום 29.6.2016, שתעודכן מעת לעת, ולא על חברות הייטק נוספות. המדובר בחברות, כאמור במכתבו של המנכ"ל שעונות על משלוש התנאים הבאים:

- א. היא חברה זרה או בינלאומית אשר מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה העביר לגביה בעבר, לבקשת רשות האוכלוסין וההגירה, ולאחר בדיקות שבוצעו על ידו, המלצה פרטנית למתן היתר להעסקת מומחה זר.
- ב. היא חברה שקיבלה תמיכה מלשכת המדען הראשי במשרד הכלכלה, לצורך פרויקט מחקר ופיתוח, או שהוכרה כחברת מו"פ על ידי לשכת המדען הראשי, לצורך אישורים והטבות מס שלרשות המיסים משנת 2010 ואילך.
- ג. היא חברה רב-לאומית המעסיקה מעל 100 עובדים, וזאת על סמך נתונים שהתקבלו מהרשות להשקעות זרות ושיתוף פעולה תעשייתי במשרד הכלכלה.

על מנת לאפשר לחברות הייטק נוספות להיכלל ברשימת החברות שעליהן תחול החלטת הממשלה, יגבש משרד הכלכלה והתעשייה בשיתוף עם רשות האוכלוסין וההגירה נוהל שיקבע מהם הקריטריונים להחלת החלטת הממשלה על חברות הייטק. גיבוש הנוהל צפוי לאפשר למעסיקיהם של בני/בנות זוג של מומחים בהייטק, שאינם נכללים ברשימה הקיימת, לקבל פטור מהיתר העסקה לפי סעיף 1(ג)(ג) לחוק עובדים זרים.

2. לאור העובדה שהוראות חוק עובדים זרים ממשיכות לחול על המומחים בהייטק ובני/בנות הזוג שלהם, המשמעות היא כי הן מעסיקיהם של המומחים בהייטק והן

מעסיקהם של בנ/בנות הזוג שלהם יהיו מחוייבים בחובות הקבועות בחוק עובדים זרים, כגון: החובה לספק מגורים הולמים, החובה לספק לעובדים ביטוח רפואי, החובה לספק חוזה עבודה בשפה שהעובד מבין וכו'.

הבעיה העיקרית מתעוררת סביב חובתם של המעסיקים לספק מגורים הולמים, מאחר ועשוי להיווצר מצב שבו שני מעסיקים יצטרכו לספק מגורים הולמים בעת ובעונה אחת, הן למומחים בהייטק, והן לבנ/בנות זוגם, המתגוררים באותו בית. ייתכן ויעלה הצורך בעת היישום להתמודד עם מצב זה. ניתן יהיה לבחון גיבוש מדיניות אכיפה, שתצטרך להיקבע בתיאום בין משרד הכלכלה ומשרד הפנים או התקנת תקנות שיאפשרו פטור מחובה זו למעסיקים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

רשות האוכלוסין וההגירה – אין מניעה משפטית.

משרד האוצר – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההחלטה:

לאור כל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

איילת ילדון
המשנה ליועץ המשפטי
משרד הכלכלה והתעשייה